

Warszawa, dnia 04 stycznia 2021

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

OPS.dws.071.64.2020

**Lubuska Izba Rolnicza
w Zielonej Górze**

L.Dz. 4/2021

Dnia 05.01.2021 Podpis: AX

Pan

Stanisław Myśliwiec

Prezes

Lubuskiej Izby Rolniczej

Szanowny Panie Prezesie!

Przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w Państwa piśmie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 10 grudnia bieżącego roku (LIR-276/2020).

Zwalczanie afrykańskiego pomoru świń (ASF) odbywa się na podstawie przepisów ustanowionych na poziomie Unii Europejskiej (UE), dotyczących środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń. Jednolite zasady w tym zakresie obowiązują wszystkie państwa członkowskie UE, w tym również Polskę.

Środki do zwalczania ASF określa dyrektywa 2002/60/WE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiająca przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniająca dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 192, z 20.07.2002 z późn. zm.) oraz decyzja wykonawcza Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylająca decyzję wykonawczą Komisji 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63 z późn. zm.).

Przepisy te zostały wdrożone do polskiego porządku prawnego m. in. w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421), a także aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy - w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 290, z późn. zm.).

W powyższej ustawie określono ogólny katalog środków do wykrywania i likwidowania chorób zakaźnych, pozostawiając ich wybór w kompetencji powiatowego lekarza weterynarii. W dyspozycji Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, ustawodawca przewidział m.in. możliwość wprowadzenia czasowego zakazu organizowania polowań i odłowów zwierząt łownych. Należy jednak podkreślić, że wprowadzenie tych zakazów, opiera się każdorazowo na ocenie sytuacji

epizootycznej w terenie, dokonanej przez kompetentne organy Inspekcji Weterynaryjnej. Jest to element zarządzania ryzykiem, które powoduje pojawienie się choroby, w tej sytuacji - przypadków ASF na danym obszarze.

Przyjęcie takich rozwiązań, pozwala na szybką reakcję w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia na poziomie lokalnym (powiatowym lub wojewódzkim) choroby zakaźnej zwierząt, podlegającej obowiązkowi zwalczania oraz zastosowanie środków adekwatnych do sytuacji epizootycznej na danym terenie. Jednocześnie w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń przyjęto, że na obszarze ochronnym i objętym ograniczeniami, co do zasady nie zakazuje się wykonywania polowań zbiorowych, natomiast na obszarze zagrożenia zakazane jest jedynie wykonywanie polowań zbiorowych z udziałem psów.

Jednakże na obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia, powiatowy lekarz weterynarii ma możliwość wprowadzenia zakazu:

1. odłowów zwierząt łownych lub
  2. polowań na zwierzęta łowne, lub
  3. polowań indywidualnych na zwierzęta łowne, lub
  4. polowań zbiorowych na zwierzęta łowne bez udziału psów lub z udziałem psów, lub
  5. polowań zbiorowych na zwierzęta łowne bez nagonki lub z nagonką,
- jeżeli po przeprowadzeniu analizy ryzyka stwierdzi, że powodują zagrożenie rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń.

W związku z powyższym, powiatowy lekarz weterynarii ma możliwość w uzasadnionych sytuacjach, wprowadzenia na danym obszarze określonych zakazów i ograniczeń, koniecznych dla zwalczania choroby oraz ograniczania jej dalszego rozprzestrzeniania się.

Na konieczność zróżnicowania wprowadzanych środków, w zależności od sytuacji epizootycznej na danym obszarze, wskazują również dokumenty opracowane przez zespoły naukowe w Unii Europejskiej oraz opracowania polskich naukowców m.in. z Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży oraz Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Niewątpliwie wysoka liczebność dzików zwiększa szanse wystąpienia, rozprzestrzeniania i długotrwałego utrzymywania się ASF w środowisku. Dlatego też, konieczna jest sukcesywna redukcja populacji dzików, która powinna być jednak realizowana z uwzględnieniem sytuacji epizootycznej na danym obszarze. Naukowcy zwracają uwagę, że redukcja dzików powinna być prowadzona w systemie strefowym, koncentrując się zwłaszcza na strefie buforowej przylegającej do obszaru zakażonego (EFSA 2020). Należy unikać natomiast odstrzału w strefie zakażonej, ze względu na niewielki efekt redukcji populacji w stosunku do śmiertelności powodowanej przez ASF oraz związane z polowaniami ryzyko wywołania zwiększonych przemieszczeń dzików poza strefę zakażoną i dalszego roznoszenia wirusa ASF. Równolegle konieczne jest prowadzenie innych działań, w tym w szczególności systematycznego wyszukiwania i usuwania padłych dzików. Zgodnie z opinią

EFSA, kombinacja działań w systemie strefowym, polegająca na zakazie polowań w ogrodzonej strefie zakażonej, systematycznym wyszukiwaniu i usuwaniu z niej martwych dzików oraz redukcji liczebności populacji na przyległym obszarze, jest obecnie najskuteczniejszą strategią kontroli ASF wśród dzików.

Ponadto należy odnotować, że w obwodach łowieckich, w których wprowadzony został zakaz polowań zbiorowych na dziki, cały czas możliwe jest wykonywanie polowań indywidualnych oraz odstrzału sanitarnego.

Reasumując należy podkreślić, że wprowadzanie środków związanych ze zwalczaniem i zapobieganiem dalszemu szerzeniu się ASF, musi być wynikiem szczegółowej analizy wielu czynników, które warunkują właściwe postępowanie na danym obszarze. Zwalczanie choroby wymaga elastycznego podejścia dostosowanego do lokalnych uwarunkowań. Dlatego też, ustawodawca określając szeroki katalog środków możliwych do zastosowania przy wykrywaniu i likwidacji choroby, pozostawił w kompetencji organów Inspekcji Weterynaryjnej rozstrzygnięcie, które z tych środków są konieczne do zastosowania w konkretnej sytuacji, co jest optymalnym rozwiązaniem, dającym dużą swobodę działania i zastosowania nie szablonowych rozwiązań. Równocześnie należy zauważyć, że wprowadzane środki mają charakter czasowy i w przypadku zmiany sytuacji epizootycznej, mogą zostać zmodyfikowane lub wycofane.

Odnosząc się do kwestii pomocy dla rolników, którzy ponieśli w 2020 r. straty w swoich gospodarstwach w wyniku wiosennych przymrozków i suszy, uprzejmie przypominam, że szczegółowe informacje w tym zakresie, zostały już przesłane do Pana Prezesa 11 grudnia 2020 r. (WR.fgr.071.283.2020). Była to odpowiedź na pismo Lubuskiej Izby Rolniczej z 20 listopada 2020 r. (znak: LIR-260/2020/PS).

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Robert Jakubik
Dyrektor
Departamentu Oświaty i Polityki Społecznej Wsi
/podpisano elektronicznie/